

BIOGRAFISKE OPTEGNELSER OM GEHEIMERAAD FREDERIK CARL VON WARNSTEDT

Ved *Louis Bobé.*

Nedenstaaende to Breve fra Theaterchefen, senest Overceremonimester Hans Wilhelm von Warnstedt († 1817) er rettede til hans Brodersøn Georg Emil Friedrich von Warnstedt, Overlandevejsinspektør i Holsten (1785—1836), i Anledning af dennes Forespørgsel hos Farbroderen om at give ham biografiske Oplysninger vedrørende Faderen Frederik Carl von Warnstedt (1750—1811), fra 1776 Jægermester i Rensborg og Steinburg Amter samt Sønder Ditmarsken, forflyttet 1780 i samme Egenkab til 2. slesvigske Distrikt, udnævnt 1808 til Gehejmeraad. C. D. F. Reventlow betegner ham (i 1796) som den kundskabsrigeste Forstmand blandt de kongelige Jægermestre. Om Brødrene H. W. og F. C. v. Warnstedt henvises til mine Biografier af begge i Dansk biogr. Lexikon XVIII, 271 ff. og de af mig i nærværende Tidsskrift 7, VI, 275 ff., meddelte Breve fra H. W. v. Warnstedt til hans Søkende. Originalerne til de her meddelte Breve tilhører Hr. Kammerherre C. Wernstedt, Näs Säteri, Ö. Stauby.

I.

Fdal d. 19de Xbr. 1811.

.....

Jeg erindrer ickun min sal. Broders Jntroduction til hans egen opsadte Biografie, og den syntes mig var god, men han kiændte selv kun lidet — eller havde glemt — eller undsaae sig for at frembringe, hvad han egentlig med Vished vidste om sin Fremgang paa Livets Bane. Her er, hvad jeg derom ved.

J Aaret 1756 bød min sal. Onkel Beulwitz¹ min sal. Moder at drage til Kiøbenh. fra Stubbekiøbing i Falster og gav hende Anbefalning med til gamle Grev Moltke og første Bernstorff, hans Venner. Saasnart hun fremstille sig for denne sidste, fick hun Løvte om hastig Hielp. 14 Dage senere loed han hende invitere for at melde, at Kongen, F. den 5te, gav hende Pension og Valget at placere en af hendes Sønner ved Cadeterne og den anden ved Pagerne. Din Faer havde endnu ey fyldt sit 6te Aar, ved Cadeterne var det ondt, ved Pagerne godt for den spæde Dreng. Moderen græd over Barnet. Jeg græd over Moer og Bror og bestemte mig for Cadet Corpset. En Hændelse — jeg mener Guds styrende Forsyn, bragte den vakre Dreng i Vinteren mellem 56 og 57 ind i Kongens inderste Gemak, den milde Konge gav sig i Snak med

¹ Geheimeraad, Overhofmester i Sorø Christoph Ernst v. Beulwitz (1695—1757).

den smukke norske Dreng, fik stor Naade for ham og anbefalede ham alvorligt til Pagehofmesterens besynderlige Opsyn og til hans Premier Page, — endnu levende gamle v. K r o g h s specielle Om-sorg som Normand. Dette Baand mellem Kongen og min Bror opløstes ey uden ved Kongens Død 1766. Paa Sygesengen befalede K. den gamle M o l t k e at sætte min Bror til den unge Konge som Premier Page, det skede. Som saadan erhverved min Bror sig paa den ham medfødte ærlige Maade de tvende Enkedronningers høye Gunst i saa høj Grad, at de foranledigede, at han som eeneste Page geleidede C. VII paa sin store Reisse i Aaret 1768. Paa denne Reisse vandt min Bror daglig meer Kongens og den heele Svites Biefald, saa at Kongen i Amsterdam til alles Glæde fratog ham Page Livriet, bestilte ham til Kammerpage og gjorde ham til sit daglige Sælskab, til sin Vagt og til sin personlige Sickerhed. Saaledes geleidede han K. til Engeland, Frankrig og giennem Tydskland hjem i Januar 1769, da han blev udnævnt til Kammerjunker d/ 29 Januar. Hvordan min Brors forsigtige og ærlige Opførsel i den Vinter var, kan siges, men ey beskrives, men dette dog, at han intet virkede for sig selv eller sin Slægt; mindre blandede han sig i Hof eller andre Sager. I Foraaret 1769 blev han paa D. [Dronning] C. [Caroline] M. [Mathildes] Forestilling, mente man, Kammerhr. og kort derefter Reisse Staldmester. J Sommeren 1769 blev Hoffet meget uroeligt. Hertugen af Glocesters Besøg frembragte mange Tildragelser: Gr. H.s [Holcks] Unaade tiltog, saaledes som St. [Struensees] Naade og Jndflydelse i offentlige og Privat Sager voxte. — Min Brors Stilning med Konge og Hof var stedse endnu den samme gode. — Alt paa Hiemreisen havde Kongen udspurgt min Bror om sine Falmille(sic) Omstændigheder og befalet Gr. Holk at erindre ham om samme ved Hiemkomsten. Han gjorde saa, og mine 2 Søstre erholdt en Pension af 500 r. For mig var et Compagn. bestemt, hvortil Gr. H. foreslog mig hans Vens, Major W a l t e r s d o r f f s imod at betale ham 300 r aarlig Pension. Jeg afslog Tilbudet. Kongen, som erfoer, at H. vilde tiene sin Ven og icke mig, blev høvelig fortørnet paa H., loed mig hente til Fberg ved Stafette og gav mig Cap. Character. Denne Omstændighed skadte H. meget i alles Øyne og frembragte Kulde imellem ham og min Bror. H.s Fald var besluttet fra høyt Sted, hans Jndflydelse i alt vigtigt tabt. Jmidlertiid forblev han i siine Hofembeder, men i stor Nullitet til 1770. For at udføre de store Planer, som St. vilde udføre, behøvede man en Person om Kongens, som kunde medvirke og som var meer hærdet i Jntrigue, men (sic) [end] min ærlige, uskyldige og uerfarne 20 Aar gamle Broder. St. [ruensees] intime Ven, Gr. H. offentlig erklærte Fiende, den intrigante B r a n d t blev valgt, men man vovede ey at rok[k]e min Broder, som kanske var det eneste Menneske, Kongen ansaae for sin Ven

og viiste dette Sindelav paa en saare opfaldende Maade. — Brandt kunde og vilde ikke deele Yndlings Anseelse med min Bror, som ey var interessert og snu nok til at forekomme sit Fald, men taalte Br. Stiigen uden Misgunst og uden Frygt. Denne Roelighed nyttede den snedige, for lidt efter lidt at svække K. [ongens] Kiærlighed og Tillid. Man sagde den Sandhed, at min Bror var kied af Hoffet, og at hans hemmelige Ønske var at ansættes ved Cavalleriet. Kongen, som alt paa sin store Reise havde udtænkt et illusorisk Corps, hvorved min Bror, jeg og mangfoldige fler skul[d]e tiene under hans specielle Befalning, troede dette Foregivende og tilskrev ham til den Ende med egen Haand en yderst naadig synende Billet, de dato 13de Febr. 1771 omtrent saaledes: Mon cher ami, sachant que ton inclination ne sympathise pas avec la vie de la cour & que tu préfère l'état militaire, je te nomme lieutenant dans le Regiment de Cavallerie N/: jeg har glemmt Navnet:/ avec une pension pour la vie de 1000 r., qui augmentera les gages dans tous les grades que tu occupera pp., han underskrev sig: ton affectionné Roi & ami. Hvor meget dette nedtrykte ham, begribes let. Men neppe havde han været 3 Maaneder borte, førend Kongen reclamerte hans Tilbagekomst. Man gjorde alt mueligt for at hindre samme; men endelig blev St. nødt til at skrive min Bror til og i Kongens Navn at befale hans prompte Hidreise. Han kom i Sommeren 1771 og blev saare vel modtaget og admitert til alle private Hofforlystelser, men kloger og forsigtiger blevet, holdt han sig tilbage og fra al Intimitet med nogen indtil Catastrofen 1772, da han begiærte Tilladelse at reise til Sch[les]eswig igien, fordi ham blev givet Vink om, at de ny regierende frygtede for, at K. kunde falde paa at vilde have ham om sig, hvorved de andre meer interesserte bleve unyttige for daværende Parti. — Her har Du noget. Du skal faae meer; om deraf noget kan bruges, ved jeg icke. Men Mandens Historie er sælsom. Send mig hans eget Udkast ved Fredrik, som vil bort. —
adieu.

II.

2den Epistel fra

Fdal d/ 19de Xbr. 1811.

At skrive min sal. Brors Biografie, vilde næsten være et umueligt Arbejde for ham selv. For mig just icke, men et saadant Værk, om det end var nok saa sandt og detailleret, kunde dog vel ey afbenyttes til det Brug, samme bestemmes for: Altfor store komme med i Spillet, og man tør icke ustraffet compromettere end icke deres ægte Dyder og menneskelige Svagheder, mindre en[d]da deres Feyltagelser. — Jmellem Slægtninger kan man derimod sige sig fortrolig alt. Og derfor Continuationen her, i største Fortrolighed, af min Sedel fra i Morges.

At en secondair adelig, dog for Landet fortienstfuld, men yderst fattig og uden Protection, beste[e]d Familie i et saare kort Tiidsrom kunde opsvinge sig, fra saa at sige J n t e t til Kammerherre, Staldmester og Regentens Yndling paa min Broders, og til Compagnie Chef og virkelig tjenstgjørende Generaladjutant, paa min Side fra yngste Prémier Lieutenant af i Kongens Regiment, var den Tiid intet besynderligt, men ansaaes og ansees endnu som noget overordentligt. Min Broders dybe Fald, som naturlig havde mit ephemeriske Stiigen til Følge i Faldet, forundrede, ja mishagede Publicum, men da vi vare uden Protection — og især — fattige, saa glemtes vi og vor i Sandhed! uforskyldte Kræn-kelse. Geheimeraad Schak, Dronning J. M.s og P. F.s Yndling glemte det dog ikke. Denne sandelig edle Mand erindrede stedse, at min Broder og jeg klædte ham og fremsadte ham anstændig ved hans første Aparition ved Hoffet. Han hialp til, at min Broder erholdt Afsked fra Militair Etataten [sic] og Tilladelse at reisse paa Forstvidenskaben, som han tillige med Sprog og en fuldkommen Udbildning havde erhvervet i sin roelige schleswigske Forfatning under Prinz C a r l s, men i Besynderlighed under den værdige D e v i t z e s¹ Veyledning og Raad. — Hiemkommen fra sin Forst- og Instructionsreise med Hr. v. Malsburg, kom han hertil for at søge Embede og erholdt Forstmester Tienesten i Rendsborg, givtede sig og noget — Gud veed hvorlænge — efter, fick den Post, han for tiilig døde udi. 1780 erholdt Grev R a n t z o w² det hviide Baand til Udstyr ved hans Bryllup med Baronesse J s e l i n g. Dettede (sic) fornærmede min Broder og mig samt mange fleer. Jeg skreg for min Broder og mig selv som langt ældre end R a n t z o w. Din Faer erholdt Baandet, men jeg det underlige Svar, at Baandet aldrig havde været paa en General Adjutants Uniform. —

Hvad din Fader var som indsigtfuld Kongens Embedsmand, hvad han i den Stilning har vundet for Kongens Bedste; hvad han var som Ridderskabets Deputeret og som Landskabs Deputeret, see alt slikt og meer, ved Du nøyere end jeg. At han begrædes af hvermand, som kiændte hans redelige Sindelav mod Gud, Konge og Medmenneske ved Du og. Hvorledes Du vil indklæde den Lieutenants Lykke i hans Levnet, begriber jeg ikke, men reent at forbigaae denne og den Omstændighed, at Frederik den 5te antog sig ham fra Barn af, synes mig umueligt. En Samtale og at viise mig, hvad Du skriver, bliver fornødent.

¹ Major Franz Joachim von Dewitz til Løitmark (1714—81). (Efterl. Reventlowske Pap. VIII, T. 79).

² Kammerherre, Hofjægermester Chr. Fred. Ernst Rigsgreve Rantzow (1740—1807), gift 1776 m. Marie Margrethe Baronesse Iselin. Han blev 1. Febr. 1776 hvid Ridder.